

Nařízení Státní veterinární správy

Krajská veterinární správa Státní veterinární správy pro Karlovarský kraj (dále jen KVSK) jako místně a věcně příslušný správní orgán podle ustanovení § 49 odst. 1 písm. c) zákona č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon), ve znění pozdějších předpisů /dále jen veterinární zákon/, v souladu s § 54 odst. 2 písm. a) citovaného zákona **nařizuje** tato

mimořádná veterinární opatření při výskytu a k zamezení šíření nebezpečné nákazy-varroózy včel

Čl. 1

Úvodní ustanovení

- (1) Mimořádná veterinární opatření se nařizují k ochraně chovů včel na území Karlovarského kraje. Vyšetřením zimní mčel byla ve včelstvech u chovatelů majících svá stanoviště na území Karlovarského kraje zjištěna a laboratorně prokázána nebezpečná nákaza – varroóza včel.
- (2) Varroóza včel je podle § 10 odst. 2 veterinárního zákona nebezpečná nákaza, kterou způsobuje roztoč *Varroa destructor*.

Čl. 2

Vymezení pojmů

Podle tohoto nařízení se rozumí:

- a) ohniskem nákazy – stanoviště včelstev, na němž byla zjištěna varroóza, a to při nálezu více jak 3 roztočů *Varroa destructor* (dále jen "roztoč") v průměru na jedno včelstvo,
- b) ochranným pásmem – území v okruhu 5 km kolem ohniska nákazy,
- c) směsným vzorkem – veškerá zimní mčel nebo spad, jež byly odebrány po léčebném ošetření ze všech úlů jednoho stanoviště včelstev.

Čl. 3

Vymezení ohnisek a ochranných pásem nákazy

Vzhledem k velkému počtu a rozmístění ohnisek ve všech okresech Karlovarského kraje a rozsahu ochranných pásem, která se překrývají nebo na sebe navazují, se pro celé území Karlovarského kraje stanovuje jednotná nákazová situace a toto území se posuzuje jako **plošně zamořené varroózou včel**.

Čl. 4

Ochranná a zdolávací opatření k prevenci a tlumení varroózy

(1) Letní období:

- a) Plošné ošetření včelstev přípravkem GABON PA 1,5 mg nebo GABON PF 90 mg proužky do úlu provedou ti chovatelé včel, jejichž stanoviště se nacházejí na území ZO ČSV, a to v případech:
 1. kdy při vyšetření zimní měli mělo více jak 25 % stanovišť průměrný nález více než 3 samičky roztoče na jedno včelstvo,
 2. kdy byla diagnostikována vysoká invadovanost trubčího plodu,
 3. kdy byl průměrný přirozený letní spad roztočů vyšší než 5 samiček denně na jedno včelstvo či je signalizován vyšší stupeň zamoření varroázou prohlídkou včelstev.Zásady sledování přirozeného letního spadu jsou uvedeny v čl. 7 – poučení o nákaze.
- b) Přípravky GABON PA a GABON PF se aplikují co nejdříve po posledním odběru medu. Ke zvýšení účinnosti aplikace a jako ochranu proti reinvazi je možné prodloužit expozici o další plodové období, tj. o 14 dní. Podmínkou ale je kontrola uvolnění proužků od voskových mŕstvků a převěšení mezi plodové plásty. Ke snížení rizika tvorby reziduí se Gabon PF 90 mg aplikuje maximálně ve dvou letech po sobě. Potom musí následovat nejméně jednoletá přestávka nebo přechod na Gabon PA 1,5 mg.
- c) Při nižším zamoření varroázou použijí chovatelé včel v letním období přípravek FORMIDOL 40 ml – odparné desky s kyselinou mravenčí. Je vhodné a doporučuje se aplikovat tento přípravek již během pozdního jara a po celé léto, pokud teploty dosahují v průběhu dne alespoň 20 °C. Odparné desky je doporučeno vkládat mezi nástavky nebo pod víko místo do podmetu, kde mohou včely páry kyseliny mravenčí rychleji odvětrat. Účinek lze zvýšit včasnějším uvolněním desky z regulačního obalu. Páry kyseliny mravenčí pronikají víčky do plodových buněk a ničí zejména vývojová stadia roztoče. Použití Formidolu je vhodné zvláště v chovech s výskytem nosematózy nebo zvápenatělého plodu. Kromě přípravku Formidol lze k ošetření použít také přípravky na bázi thymolu (APIGUARD GEL, THYMOVAR 15 g), které působí dlouhodobě, ale lze je aplikovat až po posledním odběru medu. Hubí roztoče po vyběhnutí napadených včel z buněk plástů. Thymol zanechává dlouho typický pach ve včelstvech, který může při výskytu slabých včelstev vést k loupeži. I při nižším zamoření varroázou lze použít přípravky řady Gabon dle čl. 4, odst. (1) písm. c).

(2) Období podzim a zima:

- a) U všech včelstev musí chovatelé do 30.09. každého roku vložit na dna úlů podložky, které celé dno pokryjí. Podložky se vždy po ukončení léčby (ošetření) řádně ometou, očistí a vrátí zpět na dno úlu. Po posledním ošetření v tomto období musí být podložky řádně očištěny až po uplynutí 7 dnů.
- b) V období od 10.10. do 31.12. každého roku se nařizuje trojí ošetření všech včelstev přípravkem VARIDOL 125 mg/ml. Ošetření se provede fumigací nebo aerosolem. Doporučené intervaly mezi jednotlivými ošetřeními jsou 14 – 21 dní. Při druhém a třetím ošetření nesmí být ve včelstvech zavíčkovaný včelí plod. Pokud tam plod je, odstraní se vyřezáním nebo rozdrásáním tak, aby přítomní roztoči byli zpřístupněni

účinným látkám z použitých přípravků. Poslední ošetření je vhodné provést aerosolem a to i v prosinci, kdy jsou včelstva bez plodu. Při použití acetonu lze aerosol aplikovat do teploty minus 5 °C. Toto ošetření je důležité k zabránění tvorby rezistence.

- c) Po provedené podzimní léčbě musí chovatelé zajistit povinné vyšetření zimní měli. Směsné vzorky měli odeberou a odevzdají k vyšetření nejpozději do 15.02. následujícího roku po ošetření prostřednictvím zdravotního referenta územně příslušné Základní organizace Českého svazu včelařů (dále jen ZO ČSV). Mezi očištěním podložek po posledním ošetření a odběrem směsných vzorků měli určených k vyšetření na varroázu musí být zachován interval 30 dnů. Zimní měl nesmí být po odběru přesívána přes síta s otvory menšími než 5 mm, aby mohl být při vyšetření zachycen i eventuální výskyt malého úlového brouka *Aethinatumida*. Vyšetření provádějí laboratoře autorizované SVS.
- d) Chovatelé včel nebo ZO ČSV nahlásí KVSK všechny chovatele včel a počty včelstev, jejichž stanoviště jsou v obvodu ZO ČSV a která ZO ČSV neošetřovala, a to nejpozději do 15. ledna následujícího roku po ošetření.

(3) Jarní období:

- a) Předjarní ošetření včelstev provedou chovatelé včel na území Karlovarského kraje (dále jen „chovatelé včel“) celoplošně na území celého okresu tam, kde došlo k hromadným úhynům včelstev.
- b) V ostatních okresech se vyhodnotí extenzita varroázy podle procenta stanovišť s negativním výsledkem vyšetření zimní měli. V okresech, v nichž procento negativních stanovišť nedosáhlo 25%, se předjarní ošetření provede rovněž plošně, tzn. u všech včelstev včelařů organizovaných i neorganizovaných v ZO ČSV.
- c) V okresech s podílem negativních stanovišť vyšším než 25% se předjarní ošetření provede pouze u včelstev na stanovištích, kde byla prokázána intenzita zamoření při laboratorním vyšetření zimní měli více jak 3 samičky roztoče na jedno včelstvo.
- d) Předjarním ošetřením se rozumí nátěr zavíčkovaného plodu vodní emulzí přípravku M-1 AER 240 mg/ml 0,25 %, spojený s fumigací přípravkem VARIDOL 125 mg/ml. Emulze se připraví vmícháním 5 kapek přípravku M-1 AER do 50 ml vody. Plást se natírá opatrně pomalýmipohyby, aby emulze pronikla víčky, ale aby nebyly zasaženy ostatní plochy plástu. Hodí se štětec nejlépe plochý. Nenatírá se více než 10 dm² zavíčkovaného plodu. Toto ošetření musí být provedeno nejpozději do 15.04. každého roku. Pro jarní ošetření nelze použít přípravky řady GABON.

- (4) Ošetření včelstev se smí provádět pouze přípravky registrovanými v České republice. Jejich použití mimo období stanovená tímto nařízením je zakázáno, výjimku tvoří přípravky Formidol, Apiguard gel a Thymovar.

- (5) ZO ČSV nahlásí KVSK chovatele včel v obvodu jejich působnosti, kteří neodevzdali vzorek zimní měli, a to nejpozději do 15. února každého roku.

- (6) Při úhynu nebo likvidaci včelstva z důvodu varroázy je chovatel povinen:
 1. úl ihned uzavřít tak, aby se zabránilo vnikání včel;
 2. všechny plásty včetně plodových se vyvaří na vosk;

3. prázdný úl a použitelné rámy se řádně mechanicky očistí a dezinfikují horkým 3% louhem sodným nebo vyžehnutím. Použitelné jsou až po uplynutí 10 dnů a opláchnutí pitnou vodou.
- (7) Neobsazené úly i další chovná zařízení musí být zbaveny včelího díla a celoročně zajištěny proti možnému vnikání včel.
 - (8) KVSK ukončí tato ochranná a vzdolávací opatření, jestliže
 - a) se v ohnisku nákazy nevyskytne ve 2 po sobě následujících vyšetřeních zimní měli a spadu roztoč a v období mezi těmito 2 vyšetřeními se ani jinak nezjistí onemocnění nákazou,
 - b) byla provedena závěrečná ohnisková dezinfekce.

Čl. 5 Přemísťování včelstev

- (1) V souladu s ustanovením § 134 odst. 1 vyhlášky MZe č. 299/2003 Sb., v platném znění, může být **trvalé** přemísťování včelstev povoleno jen do oblastí se stejnou nebo horší nákazovou situací. Přemísťována mohou být pouze včelstva vyšetřená na varroázu a léčebně ošetřená na základě stanovených ochranných a vzdolávacích opatření a v souladu s nimi. V rámci Karlovarského kraje jsou trvalé přesuny vázány na předchozí souhlas KVSK, který vydá její územní pracoviště dle místa původu včelstev. Mimo území kraje lze trvalý přesun včelstev uskutečnit na základě předchozího souhlasu územně příslušné KVS dle stanoviště nabyvatele a přemísťovaná včelstva musí být doprovázena veterinárním osvědčením vystaveným veterinárním inspektorem KVSK dle místa původu včelstev.
- (2) Přemísťování včelstev **kočováním** může být povoleno:
 - a) do oblastí o stejné nákazové situaci,
 - b) byla-li všechna včelstva na trvalém stanovišti vyšetřena a léčebně ošetřena, přičemž ve směsném vzorku měli nebyli zjištěni více než 3 roztoči na jedno včelstvo, a bylo-li vystaveno veterinární osvědčení pro přesun. V jednotlivých případech může být přesun povolen, přestože počet roztočů přesahuje stanovenou hranici, když chovatel prokáže, že všechna včelstva stanoviště byla ošetřena v předjaří dle čl. 3 písm. d) tohoto nařízení,
 - c) kočující včelstva musí být po každém návratu po 01.06. každého roku z kočovného stanoviště (na trvalém stanovišti nebo na dalším kočovném stanovišti) preventivně přeléčena, a to FORMIDOLEM (pokud se návrat uskuteční před posledním vytočením medu) nebo přípravkem na bázi thymolu (pokud se návrat uskuteční po posledním vytočení medu). V případě silného napadení se ošetření provede opakovaně.

Čl. 6 Zvláštní opatření

Chovateli, který u svých včelstev nezajistí nařízená ošetření a vyšetření na varroázu, nebo která budou přesunuta bez souhlasu KVSČ, nařídí KVSČ v souladu s § 13, § 49 odst. 1 písm. d) veterinárního zákona zvláštní ochranná a zdlávací opatření spočívající v:

- a) odběru vzorku měli k vyšetření těchto včelstev na varroázu,
- b) provedení léčebného ošetření těchto včelstev na náklady chovatele a není-li to možné vzhledem k roční době nebo nálezovým důvodům, anebo mohla-li by být tato včelstva nebezpečným zdrojem nákazy, v utracení těchto včelstev.

Čl. 7 Poučení o nákaze

Varroáza je nebezpečné parazitární onemocnění včel a včelího plodu, které vyvolává roztoč *Varroa destructor*. Roztoč napadá včelí plod, nejčastěji trubčí, na kterém se rozmnožuje a napadá dospělé včely. Roztoč může být přenašečem virových, bakteriálních a plísňových onemocnění včel a včelího plodu. Pokud není včelstvo včas léčeno účinnými přípravky, dochází k jeho úhynu. Nákaza se šíří především nakaženými trubci, včelami a roji. Významnou roli v šíření nákazy hraje nedisciplinovanost některých chovatelů včel. Diagnóza se stanoví klinickým vyšetřením, zejména zavíčkovaného trubčího plodu a laboratorním vyšetřením spadu - měli.

Pro efektivní tlumení varroázy je důležitý také letní monitoring intenzity varroázy, který probíhá v období od 1. května do 30. června ve čtrnáctidenních intervalech a od 1. července do 30. září v týdenních intervalech u vybraných včelstev (nejlépe okrajových a nejsilnějších) několika zodpovědných včelařů z každé ZO ČSV. Monitoring se skládá z odečtu denního přirozeného spadu roztočů z upravené podložky nebo dna proti vynášení roztočů včelami a prohlídce trubčího plodu. Alespoň na třech místech plodiště se odvíčkují dvacet trubčích buněk ve stadiu fialových očí, kukly se vyjmou a zhodnotí se dohromady množství dospělých samic, vývojových stadií, samečků i vajíček roztoče. Za ohrožující stav, vyžadující okamžitý zásah, se považuje denní spad pěti a více samic roztoče a silné napadení trubčích kukel u více než poloviny prohlédnutých buněk u některého včelstva. Výsledky monitoringu ZO ČSV předávají KVSČ. Včasným léčebným zásahem v tomto období se zamezí významnému rozšíření roztoče.

Čl. 8 Sanke

Za nesplnění nebo porušení povinností vyplývajících z těchto mimořádných veterinárních opatření může správní orgán podle ustanovení § 71 nebo § 72 veterinárního zákona uložit pokutu až do výše:

- a) 50 000 Kč, jde-li o fyzickou osobu,
- b) 2 000 000 Kč, jde-li o právnickou osobu nebo podnikající fyzickou osobu.

Čl. 9

Společná a závěrečná ustanovení

- (1) Platnost a účinnost případných dalších mimořádných veterinárních opatření nařízených KVSK k ochraně chovů včel v souvislosti s výskytem nebezpečné nákazy moru včelího plodu, není tímto nařízením dotčena.
- (2) Nařízená mimořádná veterinární opatření budou zrušena nejdříve po jejich úplném zavedení, a pokud nákazová situace v chovech včel bude příznivá. Se zřetelem na průběh nákazy, její šíření a v souladu s poznatky veterinární vědy a s veterinárními požadavky mohou být některá z nich změněna nebo ukončena dříve.
- (3) Náhrada nákladů a ztrát vzniklých v souvislosti s nebezpečnými nákazami se řeší dle veterinárního zákona.
- (4) Toto nařízení Státní veterinární správy nabývá podle ustanovení § 76 odst. 3 písm. a) veterinárního zákona platnosti a účinnosti dnem jeho vyhlášení; za den jeho vyhlášení se považuje den jeho vyvěšení na úřední desce Krajského úřadu Karlovarského kraje a všech obecních úřadů, jejichž území se týká.
- (5) Nabytím účinnosti tohoto nařízení se ruší Nařízení č. 1/2008 Krajské veterinární správy pro Karlovarský kraj č.j. KVSK-KV/1838/2008 ze dne 21.04.2008.

V Karlových Varech dne 31.05.2012

MVDr. Mária Slepíčková, Ph.D.
ředitelka Krajské veterinární správy
Státní veterinární správy
pro Karlovarský kraj

Rozdělovník:

Krajský úřad Karlovarského kraje
Městské a obecní úřady Karlovarského kraje
Český svaz včelařů, okresní výbor Karlovy Vary, Sokolov a Cheb
Komora veterinárních lékařů

Vyvěšeno na úřední desce: 31. 5. 2012

Sejmuto z úřední desky:

